

Gledé na vse to deželni odbor ne more drugače kakor predlagati postavo za posilno razdelitev sopsašnikov. Odbor tedaj, ko se bode ravno kmalu obhajala stoletnica prve enake postave od 5. novembra 1768. l. priporoča potrditev nove postave in dodaja pregled vseh dosedanjih razdelitev zadevajajočih postav:

S patentom od 5. novembra 1768. leta je bilo ukazano, da se morajo razdeliti po vseh českih in notranjskih deželah sopsašniki, naj jih posedvajo in uživajo podložniki sami ali z grajščinami vred. Zapovedano je, da se imajo razdeliti v enem letu in da se imajo razdeljeni sopsašniki pod kaznijo ali zgubo partov spremeniti v dveh letih potem v njive ali travnike, ter obeta se 10letno oproščenje višega davka.

Z ukazom od 26. maja 1769. leta se je izreklo, da razdeljeni sopsašniki imajo biti prosti 30 let desetine, in da imajo novi parti pripisati se starim posestvom ko neločljivi oddelki.

Z ukazom od 24. marca 1770. leta in od 23. avgusta 1770 se stavijo podlage, po kateri se imajo izpeljati razdelitve.

Z ukazom od 4. januarja 1780. leta se je sopeset postavil brišt ali obrok razdelitve do konca aprila 1780. leta, sicer bi se imel izpeljati od kresij na stroške grajščin.

Z ukazom od 14. marca 1771. leta so sopeset bile postavljene podlage razdelitvi.

S patentom od 14. aprila 1784. leta je ponovljena sopeset obljuba oproščenja desetine za 30 let.

Z dvornim ukazom od 8. junija 1785. leta je zopeset ukazano, da se ima izvršiti razdelitev in poboljšanje sopsašnikov v enem letu.

Z dvornim dekretom od 14. oktobra 1808. leta in z dvornim dekretom od 26. decembra 1811. leta se je pa odstopilo od silstva razdelitve, in se je le ukazalo, da naj se ljudstvo, kar je moč s podukom nagiblje.

Z občinsko postavo od 17. marca 1849. leta (§. 72, 73 in 74) je bilo zapovedano občinam, da imajo svoje lastnine tako oskrbovati, da kolikor mogoče dohodkov dadó, stavila pa se je prodaja občinske lastnine pod dovolitev deželnega zbora.

Po novi občinski postavi od 17. februarja 1866. leta (§. 62.) je zopeset privoljenja za razdelitev občinske lastnine pri deželnem zboru iskati.

Po tem spregledu postav znalo bi se morebiti ugovarjati, da ni treba postave za posilno razdelitev sopsašnikov, ker novejšje postave ne veljajo, temveč prve postave tekočega stoletja zavirajo. Ali ta ugovor ne velja.

Postavi od leta 1808. in 1811. leta niste nasprotne razdelitvi, in ukaz spreminjate v poduk, s kterima se pa zaželeni namen, kakor se vidi, ni dosegel. Občinske postave pa le zadevajo lastnino občinsko, ne pa lastnine sosesk ali srenj.

Ko bi pa občinske postave zabranjevale razdelitev srenjskih sopsašnikov, bile bi škodljive in morale bi se odstraniti.“ (Dal. prih.)

Gospodarske skušnje.

* Nasvet, kako zelje gosenic obraniti. — Tukaj pod Ptujem na širokem polji si kmetje daleč od domačih vrtov in host zelnike napravljajo, in vsi ti imajo na svojem polji med drugimi raznimi setvami letos prav lepo zelje. Onim posestnikom, kteri imajo blizu kake hoste, v kteri rastejo cvetoča drevesa ali sicer cvetlice, nasajeno zelje, so ga gosenice že nekoliko poškodovale; vendar ga še bo za domačo potrebo dovolj. Tistim posestnikom pa, kteri med cvetočimi

sadunosnimi drevesi, ali po vrtu in blizu hramov in luž zelnike imajo, so gosenice zelnike popolnoma pokončale, akoravno so jih hodili vsaki dan pobirat. — Ta skušnja nas tedaj uči, naj, ako je mogoče, se zeljne sajenke, to je, flance, sadijo na zelnik, ki je daleč od hramov, vrtov, sadnih dreves in host med drugimi setvami, kamor metulji le poredkoma prifrfrajo.

* Da gosenice repe ne pokončajo, ker, kakor se kaže, še metulji zmirom okoli nje letajo, opomnim častite bralce 1856. leta; tisto leto so gosenice nad repo planile in jo sčistega pohrustale na njivah, gori pri zelju omenjenih. Vsi po „Novicah“ razglašeni pripomočki so malo kaj ali nič opravili. Toraj našim gospodarjem po skušnji odobren pripomoček naznanjam. Takrat, to je, 1856. l. je neki posestnik imel 12 slogov repe blizu svojih hramov in vrtov; povsod so se je bile gosenice grozno lotile. Ta pridni mož je v začetku, ko so „Novice“ nasvetovale, popela in solitarja po repi trosil, jo je s solno vodo in s katranom škropil, al vse to bilo je zastoj. Slednjič pa si omislil vso repo na njivi z domačo družino poteptati z gosenicami vred, in — to je pomagalo. Repni koren je zdrav ostal, je pognal iznova novo zel po tem, ko gosenic ni bilo več na njivi, in je pridelal v jeseni obilo prav debele repe. Kdor ne verjame, ako bo treba, naj poskusi sam; zdaj še ni prepozno.

Davorin Roboskrivec.

Zdravniška skušnja.

* Pomoč, ako se človeku voda zapre. — Vsak dan vidite, dragi bralci, poleti in v jeseni okoli hiše, na dvorišči, po vrtih, po trati, okoli plotov, in tudi tu in tam na travnikih travo, čije listje je podobno topolovemu perju; ta trava raste na kupe meseca avgusta in septembra, ima belo-rdečkast cvet, nobena živad je ne je; imenujejo jo nekteri divjo topolko, nekteri pa divjo slez (populus repens, wilde Pappel). Naberite to travo pri vsaki hiši, kolikor je največ morete, in jo v senci posušite, da se more pozimi ali spomladi, ako bi taka bolezen koga zadela, rabiti. Rabi se pa tako: Napolni te divje topolke en lonec (pisker), ki drži najmanj tri bokale; skuhaj jo močno na vodi, in prav zavreto jo z loncem vred postavi v sedelo (Leibstuhl); nad lonec naj se bolnik vsede tako, da soparica spolovine in spodnji del trebuha ogreva; okoli krila gornega trebuha in hrbta se mora pa bolnik dobro zodejo zakriti. Tako stori trikrat na dan v jutro, opoldan in zvečer, in drugi dan zvečer se bo že zdravilna moč pokazala. To potrjujejo še žive in ozdravljene osebe 65, 72 in 83 let stare.

Davorin Roboskrivec.

Národne stvari.

Postava o ravnopravnosti slovenskega jezika v šolah in uradnih.

V imenu deželnega odbora je 3. dan tega meseca v kranjskem deželnem zboru dr. Bleiweis poročal o tej zadevi to-le:

„Slavni zbor! Po sklepu deželnega zbora 1867. leta v 5. seji 28. dne svečana je dobil deželni odbor to-le nalogo: „naj izdelava in prihodnjemu deželnemu zboru predloži načrt, kako bi se v vojvodini kranjski ravnopravnost slovenskega jezika v šolah, uradnih in sodnih uresničila.““